

INDIAN STREAMS RESEARCH JOURNAL

dFkk I kfgR; eI kekftd 0; oLFkk

gfj . kh jkuh vkxj

I gk; d i h;/; ki d *fgUnh* 'kk-fcykl k LukRdkRrj dl; k egkfo | ky;]
fcykl ij N-x-%

I kjka k %&

I kfgR; vkj I kekt nkulsdk vVW I Ecl/k gA I kfgR; I kekt dafuelk k eA; kx nrk gSvkj I kekt ds }jk gh I kfgR; dk fuelk k gksk gA vr%nkuls, d nI jsdsijc gA I kfgR; vkj I kekt dks, d gh fl Ddsdsnksigwydgk tk; } rks xyr uk gkskA I kfgR; og gksk gsft I easgr dh Hkoouk gksvFkk ft I eal ef"V dk fgr I flufgr gkA bl fy; sgekjsvkpk; k us"fgsu I g I fgref rL; Hkoal kfgR; e^ dgk gA I ekt ekuo tkfr dk gh cuk; k gyk gA euf; I ekt eagh tle yrsk g\$ Qyrk&Qyrk gSvkj I kekt eagh jgdj vi uk I okkh.k fodkl djrk gA vr%euf; I ekt I si Fkd ugh jg I drk gSBhd ml h rjg ft I rjg * ty fcu ehu A I kfgR; vkj I kekt euf; dsI okkh.k fodkl dsfy, vi uk vVW I g; kx nrk gA vr%I kfgR; vkj I ekt dksge nksI Fkd : i u nsdj , d gh xkMh dsnksifg; sekusrks; g ; fDr I xk gkskA

dFkk I kfgR; eI I kekftd 0; oLFkk

i Lrkouk %

^vU/kdkj gSogkI tglVkfN; ugh gA
eplgSog nskI tglV kfgr; ughagA^

I kfgR; I atouh gA tksepkdksHh ftink dj nsrk gA I ekt dsfy, ml dh mi ; kfxrk fufobkn gA nkulsdschp vVW I Ecl/k gA I kfgR; I ekt dksckrkrk gSvkI I ekt Hkh I kfgR; dks: i i nku djrk gA eut; , d I ekftd ik kh gA I ekt eajgdj gh eut; vi usvi usdk; ZO; ki kj I Ei lu djrk gA feVvh dseut; dksI ekt : i h dIgkj Bkd i hVdj x<fk vIg vklkj i nku djrk gA I ekt eagh og tlerkI c<fk vIg fodfl r gsrk gA I ekt gh mudsfodkl ds}kj [klyrk gA I ekt dsfcuk eut; dk fodkl fdI h Hkh i dkj I si Etko ughagA I ekt gh eut; dksI ekt; ckrk gA ml dsi 'kqI ldkj kdkl nj djrk gA eut; vi usfodkl dsfy, gh i fjoklsvI I ekt fd jpuh dh gA , d eut; pkgsfdruk gh "kfDr"kyh D; ksu gksog vi uk fodkl ugh dj I drk ml sfodkl dsfy, I ekt fd "kj .k yuh gh i MxhA I ekt eajgdj eut; I jfkr jgrk gS rFkk ml sfodkl ds}kj feyrsgSI ekt eajgdj gh og drI; vIg vf/kdkjksd fuokg djrk gA vkt gekjk I ekt] fodfl r vIg I xfBr gA og ekuo fodkl dsfy, vi fjk; Zcu x; k gA oghajgdj eut; I q H; vIg I q Ld'r curk gA; fDr; kdkl feyldj I ekt curk gSvkI I xfBr I ekt 0; fDr dsfuelk eegroiwl; kxnu djrk gA I kfgR; dksckusokyk ; k : i nus okyk I ekt gh gkrk gA vIg I kfgR; I ekt dksI q H; I q Ld'r cukdj ukuk i dkj dh I ef/n; kI sHkI nsrk gA I ekt dh i R; d xfrfot/k I kfgR; eafn[kkbz i Mrh gA bl fy, I kfgR; dksI ekt dk niZk dgrsgA I ekt ifjorzu"kyh gA bl fy, I kfgR; eahh osI kjs i fjourzu nf"Vxr gkrsgA ; fn ge fdI h I ekt dk I Ei wklfp= nskuk pkgrsgSrsog ml I ekt ds I kfgR; eagh nskusdksfey I drk gA ftI tkfr ; k I ekt dk I kfgR; Aibk gsrk gA og tkfr vIg I ekt JSB ekuk tkrk gA I kfgR; gh I kekftd JSBrk dk I gh ekun, M gA

fgJnh ^kCndksk^ eI kekftd 0; oLFkk dk vFkI fn; k gS I f{kr fgJnh&"kCn&I kxj eI kekftd dk vFk&*I ekt I s I dkj [kusokyk I ekt dh I Hkh eamifLkr; k I fefyr br; kfn fn; sgA**2bl h rjg 0; oLFkk dk vFkI^i cU/k] bUrtke]phtka dksI tdkj j [ukj fLkr djusdh f0; kI fdI h dk; Zdk og fo/kku tks"kkL=kavkfn }kj fuf"pr ; kfu/kkj jr gyk gA**3 fefJr vFkIeI kekftd 0; oLFkk dk rkri ; Z; g gSfd I ekt eajgdj fu; ekuply dk; Zdjuk A I ekt eaijEhk eapkj i dkj dh tkfr; kdk fodkl gykA bueackEg.k] os";] {kf=;], oa"knipkj o. kdk mn; gykA eutefr eafy [k g%

^ ykdkukarqfoo/n ; FkZed{kcknI i knr%
cEg.k {f=; os"; "knipfujorZ sA^

fgJnh dgkfu; kseal kekftd 0; oLFkk dsvud fp=.k n"V0; gA I kekftd fu; eksdsu ekuusokyseut; kdkscbEku tkyI kt] HkhVkpkj h vlfn ukekI s i plkj tkrk gA bl dsvykok tksI kekftd fu; eksdksekursgSmlgsI R; oknI bEunkkj] fopkjoku vlfn ukekI stuk tkrk gA obkfgd thou I ekt I sHkVkpkj mleiyu dk i Fke ekfyd iZ kl gA I qjkr usdgk& foookg vo"; djka ; fn i Ruh vPNh feyrh gA rksrlqgkj thou I qk gkstk; xkA ; fn [kjkc i Ruh feyrh gsrksre nk"kuud cu tlvkoxA**5 /keZdsy{k.k Hkh I kekftd 0; oLFkk ds: i k; u dksLi "V djrsgA buel nkpj vlu & i kI uu fo | k v/; u bfluz & I a e] cEg; Z& i kyu] i tck & i kB vlfn I fefyr gA rht & R; kqkj dk eukuk bl h eal ekfgr gA ; g drI; ds{ks dksmfpr ekxh"ku nsrk gA ; Fkk ^ vkt gkyh gA exj vktknh dserokyksdsfy, u gkyh gSu cl rA**6 I kekftd 0; oLFkk eaiR; d oxZdsfy; sdk; Z{ks fu/kkj jr fd; k x; kA i jUrqbI dk "kfDr"kyh 0; fDr; ksusnq i ; kx fd; kA mlqkusuN 0; fDr; kdksmi uk nkl cukdj mul slk"kykatS k 0; ogkj fd; k ; Fkk **pkgs, d gh txg pkj i I jh nsnsrIqkj suke oghaeal k<+i kp eu fy [k gky gSft I spgklsfgI kc yxok ykA**7 fgJnh dgkfu; kseal ekt dh ; FkkFkzfLfr of.kI gA bues I dfipr "kCnks eI ekt dsfotklu i gykA dk fo'ysk.k nskus dks feyrk gA bues i kphu I ekt , oa orEku I ekt dk ryukRed v/; ; u Hkh nskusdksfeyrk gA MKWukeoj fl g usfy [k gSfd tgkI i jku : f<+ksdscip Vysqg 0; fDr dh djkg I qkzbz i Mrh gSvkI tglVbg fdI h i jku : f<+dsfo:) yMrvsvFkok thusdk t qkM+dj rsfn [kkbz i Mrh gSogkHkh xkI I snqksu i j i rk pyxk fd vkt dh dgkuh eafp=r; si jku : f<+kWkh , dne i jku ughagSvkI bl I akrzdk : ik Hkh i gysI sHkluu gA**8 I ekt eI Hkh i dkj dsysk "kfey gkrsgA buexjhc fdI ku] ulkI j] gfj tu "knizvud dkS; kdkseut; "kfey gA bues i jLij i e , oab'; kZ dsi y nV0; gA MKW y{ehukjk; k yky usfy [k gS**I ekt eafuEu dkS; kdkseut; pldj xjhc fdI kuka{skj dh fLkr bruh fpR; gSfd mudsclVic i fjokj gS"kknh] xekI frfFk R; kqkj ; sl c mudsI kFk yxsgq gacrkvka mudk xqj dS sgk**9 I kekftd jhfr&fjokt fgJnh dgkfu; kdksi ejk vax gA bues i eVkj i jEi jk , d fo"ky nqZgA ft I eI ekuork o'kI sLorll= gkusdksvkrj gA MKW y{ehukjk; k yky usfy [k gS**dkbzvNir dsuke i j cfg'dr vIg dkBZos'; k ; k i frr dsuke I A**10 I ekt dh I eI; kdklksI Lrj djuk gh I kfgR; gA I kfgR; I ekt dh I Ei wklfo/kkVkadk fo'ysk.k djrk gA I kfgR; , d vIg I ekt dk i frfcEc gSvkI nl jh rjQ ; g ml dk elxzln"kd gA ; Fkk Hkm+cadjh dh rjg gyk gkusdsfy, thuk Hkh D; k dkbl thuk gA bl I srkseuj cgrjA yfdu og , s sughaejxk & Hkm+cadjh dh rjg ughaejxk**11 I kfgR;

dFkk I kfgR; eI I kekftd 0; oLFkk

I ekt dks bfrgkI dh I nefr; kaI sHkh voxr djkrk gA ; Fkk i gys gekjs yMds/keZ dh f"kk i krskj os I nkpkjh R; khj i q'kkFkZcursFkA vc osfonk enj I kaei <ej pkljh dj rsgj? kkrsgj "kk& dj rsgsvi usnork vlg fi rjkadu fulnk dj rsgj fl xjV i hrsgj**12

fgJnh dgkfu; kaei d vlg tgkW ekt dh ; FkkFkZfLFkfr of. kI g§ ogkW ekt dk I kekU; ifjp; Lor%nf'Vxkjg gkrk gA MKW{eeh ukjk; .k yky usfy [kk gsfld **1 kekftd thou dh bdkb; kavFk 0; fDrxr thou dsfofHklu i gyvkauds /jkry ij dgkfu; kifly [kusokykewapj.k oekZ vlg I wZkUr f=i kBh dshkh uke mYyEkuh; gSD; kfd bu nksuksdgkutdkj kadh dyk eav i uh ekSYd i frHkh Hkh gsvlg f'kyi fo/kku dk vkd'kZ HkhA**13 I ekt dk fodkl i fjokj kadsijLij feyu I sgkrk gA fgJnh dgkfu; kaei kfgR; dsek/; e-I si fjkj dh foHklu fLFkfr; kdk fo"ysk.k fd; k gA ; Fkk tgkWcky&cPpsvkj ?kj&ckj gkrk g§ I ksfclLe dh >Vs gkrk gA dHkh cPps dks rdyhQ g§ rks dHkh tPpk dks, s soDr eadtz dh t: jr d§ su gA ?kj&ckj gksrsdztZkh gksk ghA**14 I ekt eatkx: drk ykusdsfy, 0; fDr f'k{k dk i pkj o i i k j djrk jgk gsf"k{k I ekt dksqj {s= eatkudkj h i nku djrh gA f'kfkfkr 0; fDr fdl h pht dh vPNkbZvlj cijkBZdks"kt?kgh xg.k dj ysk gA bl fy, f'k{k dsegRo dksutj vlnkt ugh fd; k tk I drk A i kphu I e; earksyks vkJelaesgh f'k{k xg.k dj alsfui qk gksrktrFk j i jUrqvk/kfud ; qk eaf"k{k dk Lrj bruk fxj pdk gsfld i <sy[ks0; fDr dksHkh cdkjh dk I keuk djuk i Mfrk gA bl dsfy, ge f'k{k&i) fr dksnkski wZkBgjk; s; k I ekt dksnkski j gsk ?kaxMKt usdkg gsfld **gekjsI ekt eao; klr bl vI axfr dk I cl s cMk dkj.k gekjh nkski wZkFk i fr g§ tksbI fm'kk eavUrz jekuseackd gA vr%bl sl ekt&l i k cukuksdh vko'; drk vuttko gkrk gA**15 bl i dkj ; g Hkh I R; gsfld I ekt eaf"k{k ds }kjk gh vud i fforz gksrsj gagA f'k{k us0; fDr ds ekufl d Lrj dksbruk vf/kd cny fn; k gsfld ykskcausijLij HkhHkkko dksfeVkusdHk j l d i z Ru fd, gA i gysykskaes, d nli jsdsi fr cgr T; knk Ajo uph dh Hkkouk gkrk Fkh j i jUrqf'k{k usbI [kkbZdksfeVkusavge-Hkkiedk vnk dh gA MKW{e.k nRr xkse usbI I Ecl/k eafy [kk gsfld ** ftu v/; KR; okfn; kausfu/wZkadsfy, T rksk dk i kB i <k; k g§ oLrq%os, s h 0; oLFkk dk; e djuk pkgrsgsft I smudsLokFkI j vklb u vk, vlg 'kkskd 'kks'kr dh 0; oLFkk dk; e jgA**16 0; fDr usl ekt I s vkkFkfd fo'kerk o 'kksk.k dksnj djusgrqdkQh i z kl fd; ka bl fo'kerk dsfy, fdI h, d i h<fo'ksk dksnkskh Bajkuk mfpr ugh cfYd 0; fDr dh ekufl drk gh dI , s h jgh gA vkt rksokrkoj.k vlg Hkh T; knk nfrkr gkrk tk jgk gA tgkW, d 0; fDr dsi kl nks tlu dk Hkkst u Hkh mi yC/k ughag§ ogkW jh vlg mul shkh vPNk [kkuk vekj ykskadsdfrs[kkdj NkM+nrsqj jkgy th us*eay fl g* dgkuh eadgk gsfld **1 kektrkadsjkt; dksinhi fr; k jcfu; kaustg sgh [kRe dj vi uk 'kkl u 'kq fd; k o s gh etnj Hkh bl Fkjh dk jkT;] [kRe dj dsgih NkMxsvlg ekuork dk jkT; dk; e djks/kuh&xjhc cM&Nk&s dky&xjg sdk HkhHkk mB tk; xkA**17

Hkkjrh; I ekt eavud I H; rkvadk I feJ.k feyrk gA bul sI kekftd 0; oLFkk i Hkkfor gpoZgA I ekt eao; fDr ds eu eabl i dkj dshkkokadk Tokj HkkVk meMfrk jgkA vud us; FkkFkZdks tkuusdk i z kl fd; k j i jUrqdkbZkh i wZkdk dks i ktr ughagpKA ; Fkk *tksdBkj I R; g§ tksik; {k gsfI dh i pM yi V vkh unh dsi frHkkf'kr gksj gagA**18

vk/kfud fgJnh dgkfu; kaei kekftd 0; oLFkk dsvUrxj ykskadh i pfr; kdk Hkh i nkQk'k gkrk fn [kkbZnsk gA , d nli jsdh ts dkVusdsfy, yksk fdruscskeZvlg vekuork i j mrj vkrsgj MKWbunZukFk enku ds 'kknkaes*ge yksk pkgsrks , d fnu eayk [kakjjsyk; A ge rksbruk gh yssgjft I eav i uh cnukeh u gksvlg ulkjh u pyh tk; A**19 I kekftd 0; oLFkk dsvUrxjkr I kldfrd dk; bde, oai [kysdn vkrn Hkh vkrsgj [ksy&dknkdth thou eav i uk vyx gh egRo g§ i jUrql e; kuq kj gh [kysk plkg, ; Fkk %& *; g Hkh dkBZ [ksy gsfld I qg dksCjBZ rks"ke gh dj nhA ?kM&vkl/kk ?kM& fny&cgkyo dsfy, [ksy yksk cgr g§**20 eys, oar; kqjk jkdk vk; kst u Hkh i kekftd 0; oLFkk dsv/khu gh vkrk gA bul s0; fDr; kaei jLij i e Hkkouk mRi uu gkrk gA eys R; kqjk jksdvol j i j dqrh nkM}ckycky] jLij k dI h o I xtr vkrn dk vk; kst u Hkh fd; k tkrk gA I kou dsefuseayMfd; kqjk jsekI >iyk Mkydj jkr dksqkhy [ksyrsqj thou , d cgeV; , oai fo= oLrqgA bl eal qk vlg nqk nkukamli rjg vkrsgj sfnu vlg jkrA euq; dk; g QtZcu tkrk gsfld I qkavlg nqk jkdk I keuk /kS Zk I sdjI rkd thou&u k l pk; pyrh jgA obkfgd thou eai q 'k vlg L=h dks, d nq jsl sdU/kk I sdU/kk feykdj dk; Zdruk pkfg, rkd edj hcraHkh vkl ku curh pyh tk; A I kekftd 0; oLFkk euq; dsthous dks, d vnkHkh ekxzilrj djrh gA I kekftd 0; oLFkk i jofrk gkrk jgrh g§ D; kfd cnyko LokHkkfod gA i e] I gkutkfr I nHkkouk I g; kx orZku dkly eaf0"ksk Hkkiedk vnk djrs gA vkl/kfud I e; eai q 'k L=h dh I ekurk vfgk I sfgk dks [kRe djuk] vPNkbZl scijkbzij fot; iuk orZku I ekt ds i eZk fu; e gA vkt bu 0; oLFkkvadk i ky djuk; k u djuk gekjsAij fuhgj djrk gA vkt ge I kfgR; dkjka jk jk tks vueks I kfgR; geanh xbZgsmi dks i eZk mn; kaij viuk /; ku dsmur dj ml 0; oLFkk i j geapysudh dkf"k djuh pkfg, A I ekt I kekftd I Ecl/kkakd tky gA 0; fDr i sZk 0; oI k;] dRrb;] tkr /keZdfr ds }kjk foHklu : i kaeavofjR gkrk gA bl h dkj.k og fdI ku Hkh gsvlg 0; oI k; h Hkh vlg v/; sk HkhA uj Hkh gsvlg uljk; .k HkhA /kuh Hkh gsvlg pkj HkhA I ekt dh ; g odfYi d 0; oLFkk vukfn dkly I spyh vk jghagA I kfgR; I ekt dk niZk gkrk g§ i j t§ &t§ s HkhVkpj] /kks[k/kM Ny&di V] LokFkZ/krk Hkk&Hkrhtkokn vlg dbZfol xfr; kkkI ekt eavkbZg§ mUgfp=.k djsudh i oFr Hkh I kfgR; dkj kads}kjk cyorh gksxbZgA I ekt eadks&dku I h fol xfr; klgStkfr /keZdksvkjekudj d§ &d§ snaksgrs g§ 0; fDr; kadh : fp; kavlg i pfr; kaeacnyko fcUnqD; k g§ f'k{k k I LFkkukaehkhVkpj d§ si ui jgk g§ I ekt eangst] fo/kok rFkk os; ky; kadh D; k fLFkfr g§ i fr&i Ruh dscip eI kekftd I Ecl/kkakd&dku I si fforz gksj gagA ; sI Hkh I kekftd 0; oLFkk dsvk/kj fcUnqgA

dFkk | kfgR; eä | kekftd Ø; oLFkk

vkt foKku dk ; ꝑ g  u; &u; speRdkj gksjgj i jUrq; g peRdkj Hk , d l eL; k ds#i eamHkjsgA foKku dscy i j , d ns  n  jsns  dksdetl  djusij ryt g k g tksysml s?krd "kL=ksdsfuelz k dsfy, fdruk gh [kpZD; ksu djuk i M} bl l svk/kfud ekuo dk thou l gj{kr ughagA vEkr yky ukxj usvi uh * , Ve ce "dgkuh eafy [kk g %&, Ve dk fouk"kdkjh i z kx fo"o dksLor= djusdh ; kst uk ugh ml sxyke cukusdh ftn g , d h ftn bUJ ku dksckh dj dsgh NkMxhA vLj bUJ kfu; r dsn eu dgrsgsf , Ve dk vfo'dkj ekuo+cf) dh l cl scMh l Qyrk g 21 vkt dsvk/kfud l ekt eaylx vPNkbZdsj kLrsdksNkMdj cjkBZdsj kLrsdksI gt : lk l sv i ukrst k jsggA bl ds i hNs mudh l dh.kZfopkj /kjk ake dj jgh g dgsudksrkvskt oKkfud ; ꝑ g i jrylx fodkl dslEfkku i j fnu i frfnu i ru dh vLj mleefk gksrtk jgk g i jkusjhfr fjokt kavlj i Ekkvkdadi fr mudk fo"okl mBrk tk jgk g 

vurr%; g dguk g⁸fd I ekt ds¹Rsd {k= eagh H¹kVkpkj dk clyccky k g⁸rsksdkb²vfr"; k⁸DRk ugh glosk vFkkr
I ekt eaH¹kVkpkj usvi uh i dM+bruh etcar dj yh g⁸fd bl dksI ekt I sm[kkM+Q⁸duk , d cMk gh tfVy dk; Zi rhr glosk
g⁸ vkt ge I ekt eajgusokysylksclsfdI h H¹k i gywi j cksdjrsksH¹kVkpkj dhi >yd Li 'V fn[kkbznsrh g⁸ I j dkjh {k=ksa
rksflFkfr v⁸k H¹k T; knk I kpui; gSD; k⁸fd DydZl sysdj cM⁸I scMk jkt if=r vf/kdkjh bl dsLokn I svNirk ugh g⁸ vc
futh {k=ksI sn'Vi kr djsrksn{kusdksfeyrk g⁸fd gj pht feykoV I scuh g⁸bz mudseW; D; k gsvk⁸ D; k fy, tkrsg⁸
jkt uifr eausrk >Bsok; nsdj dspluko thr tkrsg⁸ dgusdk v⁸k; ; g gyk fd H¹kVkpkj I ekt eadkbZl s: lk eaNk; k gyk
g⁸ vkt H¹kfrd okfnrk dscstkj usl ekt dksctkj rjg I svi usfxj¹r eayspdk g⁸vr%I ekt dsukxfjdksk drD; g⁸fd
ekuoh; vfLerk I st¹ pht¹ pkgs vupkgsI ekt I smj glosk tk jgh g⁸ bl dk mleiyu rH¹k I Etko g⁸tc gj 0; fDr n<+
I dYi gkdj I R; fuBk I sdk; Zdj¹ bl idkj ge n⁸krsg⁸fd I ekt dk I kfgr; I s?kfuv'V I c⁸lk g⁸; snkuksi jLij , d n⁸ j s
ij fullkj g⁸ I kfgr; I ekt dksubZfn"kk ndj ml si Rku I scpkrrk g⁸l kfgr; dhi dYi uk I ekt dsfcuk fuely g⁸ I kfgr;
I ekt dhi I el; kvksdksmtkjx djdsmdsl ek/kku dk ekxzizLr dj rk g⁸

Language

- 1-1 kfgR; vky l ekt&f"ko ddkj feJ ok.kh i ddk"ku l ddj .k 2000 i-l a55

2-jke plnzoekl& fglnh l f{klr "kcn l kj i-l a996

3-ogh & i- 932

4-eulfr & Mknpeu yky xlse i- 14 l ddfr & l Fku cjsyh 1985

5-eDrk & d{ q xirk i- & 122 t ykbz&/Eke/1989 vd 54

6-dQu & iepn i- & 112 gd i ddk"ku bykgckn 1982

7-i epnizdh l oJkB dgkfu; k & i epnzi- 113 l jLorh çd bykgckn 1972

8-dgkuh u; h dgkuh & Mknukeokj fl q i- & 62 ykd Hkkjr h i ddk"ku bykgckn 1973

9-fglnh dgkfu; ksdl f"kyi fof/k dk fodkl & Mkn y{ehukjk; .kyky l kfgR; Hkou çdk"ku i- 164

10-ogh& i- 65

11-fglnh dgkuh& , d vlr; k=k& i- 79 Mknbn i ddk"k vfEkrikHkkjr i ddk"kefnj] vytix<-i Eke l ddj .k 1982

12-i epn dh JkB dgkfu; k %i epn i- & 82 l jLorh i l bykgckn 1972

13-fglnh dgkfu; ksdl f"kyi fof/k dk fodkl & Mkn y{ehukjk; .kyky i- 312&313 l kfgR; Hkou çdk"ku

14-vk/kjud fglnh dgkuh esukjh dh Hkfedk, a%Mkn l wkyk ehry i- 139 dks kkdçdk"ku fnYyh çFke l ddj .k 1972

15-vk/kjud fglnh dgkuh esukjh dh Hkfedk, a%eh=y i- 114 Mkn l wkyk dks kkdzi ddk"ku fnYyh i Eke l ddj .k 1972

16-vk/kjud fglnh dgkuh eai xfr psuk %Mkn y{ehukjk; .kyky i- 130 dks kkdzi ddk"ku fnYyh i Eke l ddj .k 1972

17-I kfj dk %I Ei knd dlgs k yky ukunu t ykbz&1980 i- 33

18-olkxk l sxack %jkggy l kdR; k; u i- 238 fdrkc egy bykgckn prfkl l ddj .k 1969

19-dgkuh u; h i jkuh %bUnkkFk enku & i- 151 l Hkkouk i ddk"ku gki M i Eke l ddj .k 1978

20-vkB JkB dgkfu; k=% R; dke fo/kkydlj i- 12 %K{k lk Hkkjr fnYyh %

21-ejh fi z dgkfu; k%ver yky ukxj i- 55 ; Fkk fj 1989